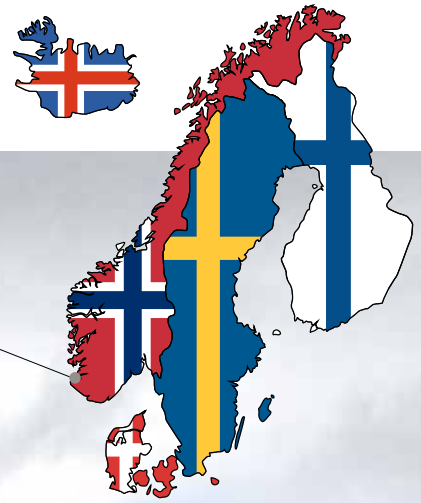

NORDRED 2012

Stavanger 5.–7. september

Nordred-konferensen i Stavanger 5–7 september 2012 samla­de över 100 deltagare från hela Norden – Norge, Sverige, Finland, Danmark och Island.

Med ett intressant program som till stora delar fokuserade på att lyfta fram allvarliga händelser de senaste åren, gavs möjlighet att ta del av varandras erfarenheter, utmaningar, faktiska insatser och slutsatser. Möjligheterna med ett fortsatt nordisk samarbete diskuterades också på flera nivåer.

Till sist var det dags för Norge att formellt lämna över ordförandeskapet inom Nordred-samarbetet till Sverige.

NORDRED 2012

Stavanger 5.–7. september

Justis- og beredskapsdepartementet
www.regjeringen.no/nb/dep/jd

Publisert november 2012

Grete Faremo.

Öppning av konferensen

Nordred-konferensen en viktig mötesplats

Nordred-konferensen i Stavanger öppnades och inleddes av Grete Faremo, Norges justis- och beredskapsminister. Hon började med att berömma Nordred-samarbetet.

– Det är glädjande att se exempel på ett konstruktivt arbete som har lyft det nordiska räddningssamarbetet. Jag ser fram emot att följa detta vidare.

Stora delar av Nordred-konferensen ägnades åt terrorangreppet mot Norge den 22 juli 2011. Bombexplosionen vid regeringskvarteret i Oslo och massmordet på Utøya tog tillsammans 77 liv. Många blev allvarligt skadade. Viktiga samhällsfunktioner drabbades.

Bara några veckor tidigare presenterade 22 juli-kommissionen, som fått i uppdrag att

visa hur väl förberett Norge var på en händelse av den här digniteten samt utreda hur händelsen hanterades, sin slutrapport. Kommissionens huvudslutsatser är en lista som innehåller både positiv och negativ kritik.

– Rapporten är allvarlig, säger Grete Faremo. Vi får konstatera att de etablerade systemen inte klarade denna prövning. Vi var

inte gott nog förberedda. Många gjorde sitt yttersta, men det var inte gott nog. Bristerna berodde främst på grundläggande förhållanden:

- Problemet är inte att det inte fanns planer, utan att planerna inte togs i bruk.
- Problemet är inte bristen på övning, utan att förmågan att ta lärdom av dem är för liten.

- Problemet är inte först och främst avsaknad av resurser, lagar eller organisation, utan kultur, attityder till beredskap och förmågan till samverkan.

– Det är grundläggande förändringar som måste till. I attityder, ledarskap och kultur. Dessa är ej statiska, de behöver utvecklas över tid. Vi måste starta nu, och vi måste starta på toppen – med oss själva.

– Som statsråd med ansvar för säkerhets- och beredskapsfunktioner har jag ett tydligt mandat: Att säkerställa att Norge kan möta de risker- och sårbarhetsutmaningar vi står inför. Det kräver att den samlade beredskapen stärks.

– Kommissionen lägger i rapporten vikt på att detta är historien om resurserna som inte fann varandra. Jag tycker att det är mycket viktigt att något liknande inte ska ske

igen. Vi måste bli bättre på att samordna samhällets samlade beredskapsresurser.

– För bättre samarbeten är kommunikation ett av de viktigaste områdena. Investeringen i ett nytt digitalt radiosamband, Nødnett, över hela Norge är en av de största satsningarna på samhällssäkerhet någonsin. De tre nödverksamheterna polis, brand och sjukvård, behöver ett robust och modernt sambands-system med nödvändiga funktioner för att möta utmaningar både i sitt dagliga arbete och i kris. God kommunikation sparar liv!

– Projektet för ett landstäckande system håller lagd tidsplan. Hela landet kommer att ha Nødnett i bruk innan utgången av 2015.

Hon avslutade med att rikta sig till deltagarna på konferensen, tillresta från Nordens alla länder, och ännu en gång lovorda Nordred-samarbetet.

– Samspelet mellan er är helt avgörande för att uppnå en god grundläggande beredskap. Jag vill därför ta tillfället i akt och lyfta fram betydelsen av mötesplatser så som denna, och önska er alla lycka till med konferensen och det vidare viktiga arbetet med att vidareutveckla det nordiska räddningssamarbetet.

Innehåll

TEMA: **TERRORATTACKEN MOT NORGE DEN 22 JULI 2011**

- Den mänskliga faktorn under extrema händelser** 6
Einar Øverenget, filosof och författare
- De frivilliga hjälparbetarnas erfarenheter** 8
Arne Kalstadstuen, seniorrådgiver, Norges Røde Kors
Jon Halvorsen, sanitetsjef, Norsk Folkehjelp
- Erfarenheter från räddningsarbetet – brand, sjukvård och polis** 12
Jon Myrøldhaug, brannsjef, Oslo brann- og redningsetat
Thor Langli, politioverbetjent, Oslo politidistrikt
Steinar Olsen, avdelingsdirektør, Helsedirektoratet

TEMA: **UTVECKLINGEN AV DET NORDISKA SAMARBETET DE SENASTE ÅREN**

- Nordiskt räddnings- och beredskapssamarbete** 16
Knut Anders Moi, avdelningsdirektør,
Justis- og beredskapsdepartementet
- Möjligheter för gemensam lägesbild** 17
Håkan Axelsson, enhetschef,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Tore Eriksson, enhetschef,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Utvärdering av det nordiska RITS-samarbetet** 19
Jan Helge Kaiser, prosjektleder,
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Karl Otto Nesdal, varabrannsjef, Bergen brannvesen
- Övning: SkagEX 2011** 21
Anders Gundersen, seniorrådgiver,
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

TEMA: **NÖDSAMBAND ÖVER GRÄNSEN**

- Att knyta samman norska Nødnett och svenska Rakel** 23
Jostein Hesthammer, markedssjef, Direktoratet for nødkommunikasjon

TEMA: **ERFARENHETER FRÅN ANDRA REELLA HÄNDELSER**

- Extremväder – stormarna i Norge och Finland julhelgen 2011** 25
Lodve Solholm, fylkesmann i Møre og Romsdal
Taito Vainio, redningsoverinspektør, Inrikesministeriet
- Vulkanutbrott på Island** 28
Guðrún Jóhannesdóttir, prosjektleder/spesialist, Rikspolitiet
- Båtolyckan i Præstø Fjord** 30
Jens Christian Fredriksen, visepolitikommisær,
Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, og Per Horhom, major,
Søværnets Oberative Kommando

TEMA: **NORDISKT SAMARBETE I FRAMTIDEN**

- Riskvärderingar i Norden – en gemensam nordisk bild?** 32
Kurt Petersen, professor, Lunds universitet
- Norsk nationell övningskalender – en nordisk övningskalender?** 34
Anders Gundersen, seniorrådgiver,
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

TEMA: **SVERIGES ORDFÖRANDESKAP 2012–2015**

- Nordred-samarbetet – vägen vidare** 35
Håkan Axelsson, enhetschef,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Kjell Wahlbeck, avdelningschef,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Föreläsning: Den mänskliga faktorn under extrema händelser

Med hög etik gör vi val som bygger det goda samhället

Einar Øverenget, filosof och författare, var under rättegången mot Anders Behring Breivik kallad som vittne av försvarssidan. På konferensen fick han uppdraget att som en inledning filosofera kring vad som styr människors handlingar och hur säkert vi kan forma vårt samhälle utan att förvandla oss själva till brickor i livets spel.

Hur definieras det goda samhället? Det är en av filosofins stora frågor. Svaret kommer spontant för de flesta av oss – ett samhälle där människorna kan leva ett gott liv. Men vad kännetecknar då det goda livet?

– I den kedjereaktion av nya frågor som varje svar utlöser, hamnar vi så småningom i en slutsatsen att det goda livet handlar om människans rätt att bestämma och styra över sitt eget liv. Med ett annat

ord – frihet! Fundamentet i en demokrati. Men frihet innebär å andra sidan inte att vi besitter rätten att göra allt vi har lust till, nej det handlar just om rätten att bestämma och göra val.

I vissa situationer leder det

fria valet i lika stor grad till att vi i överprövar våra egna handlingsimpulser, tar ett aktivt beslut att göra annorlunda.

Einar Øverenget konstaterar att den nordiska välfärdstanken är ett projekt som handlar om att lägga en hel del saker till rätta för att vi just ska kunna leva det goda livet. Det aktualiserar nästa fråga.

– Hur långt kan vi gå i vår beredskap, övervakning och kontroll för att till exempel förhindra terrorangrepp innan detta blir ett hinder för just det goda livet?

Han menar att vi aldrig kan "outsourca", lyfta bort, ansvaret för vårt eget liv till någon annan. Han hämtar en liknelse från spelvärlden och menar att vi själva kan välja att agera antingen som en bricka eller en aktör i livets brädspel.

– Det finns krafter som vill göra oss till brickor, terrorrörelser som vill skapa osäkerhet. Själv vill jag tro att vi vill vara aktörer, de som själva påverkar händelseförloppet.

– Det finns två utmanande underliggande krafter. Rutiner är den ena. De skapar trygghet, förutsägbarhet, effektivitet. Men deras baksida blir snart tydlig då världen förändras. Det är farligt att blint lita på rutinerna och hävda att "vi har ju alltid gjort så". Därför är det viktigt att alltid utmana samhällets etablerade rutiner.

– Ett annat hot är konformitet, det vill säga att vi väljer att agera likadant som alla andra. Vi härmar och tar efter utan att tänka själva.

Nu pekar han vidare på att det finns två sätt att styra människors handlingar. Utifrån och in – med lagar, regler, en strikt uppfostran. Eller inifrån och ut – genom att låta vår egen etik segra och styra våra impulser innan lagar och regler gör det. Einar Øverenget målar återigen upp en bild för att förtydliga vad han menar.

– Två personer kommer ut ur butiken och utbrister "Jag stal ingenting idag!", men deras

Einar Øverenget.

motiv ser helt olika ut och deras svar på frågan "varför?" skiljer sig därför åt. Den ena uttrycker det som att "jag är inte en person som stjal". Den andra lät bli eftersom "det var så mycket kameraövervakning i butiken".

– Min slutsats blir att vi måste bygga ett samhälle som bjuder in människor att agera som den första, med en hög etisk nivå. Det är förödande att bygga ett kontrollsystem av beredskap och säkerhet där människor upplever att de är brickor istället för aktörer.

För att få veta mer
ta kontakt med:
Einar Øverenget
filosof och författare
e-post:
einar@humanistisk-akademi.com

Arne Kalstadstuen.

Föreläsning: De frivilliga hjälparbetarnas erfarenheter

Snabb mobilisering av Røde Kors-hjälpkårer

Norges Røde Kors är en viktig del i den lokala beredskapen. Den 22 juli och dagarna därefter kunde organisationen stötta räddningsarbetet både på plats i Oslo centrum och på Utøya, samt bidra med bland annat insatser kopplade till de drabbades psykosociala hälsa och öppet hus runt om i landet.

– I vår organisation finns lokala lag med ungefär 6 500 utbildade och godkända hjälparbetare i beredskap, berättar Arne Kalstadstuen, seniorrådgivare och själv verksam som frivillig sedan 1960-talet. 3 000 av dem jobbar hela året och vi finns i de allra flesta av Norges kommuner.

Arne Kalstadstuen var på plats på jobbet på eftermiddagen fredagen den 22 juli då bomberna sprängdes vid regeringshögkvarteret i centrala Oslo.

– Jag hörde explosionerna och fick sedan veta via media vad det var som hade hänt.

Norges Røde Kors frivilliga

blev djupt involverade i räddningsinsatsen:

- 418 personer i search and rescue (SAR) runt Utøya
- 40–60 personer bidrog med psykosocial stöttning
- 26 personer jobbade aktivt i Oslo centrum
- 550 personer deltog i arbetet med att arrangera Öppet hus runt om i hela landet
- Dessutom involverades 60 till 70 av de ordinarie medarbetarna.

Alla frivilliga som deltar i räddningsinsatser följs upp och får stöttning under minst ett års tid.

– Jag har själv sett och varit med om mycket under alla år jag varit verksam. Men något sånt här går knappast att förbereda sig på. Vi måste förstå att många som deltar i den här typen av arbete kan få slita med det under lång tid framöver.

– Därför var det också viktigt att ingen fick resa hem efteråt, utan att ha varit inne på de-brief eller ett samtal.

Många av de erfarenheter och lärdomar som Norges Røde Kors har dragit efter händelsen finns också med i 22 juli-kommissionens rapport.

– Kommissionen ger de frivilliga gott omdöme och konstaterar att vi var en viktig

resurs och kunde bidra. Vi har också sammanställt en egen rapport, grundad på intervjuer med 100 personer som deltog i insatsen.

Røde Kors styrkor i insatsen:

- Snabb mobilisering
- Kunde verka som en del av den samverkande räddningstjänsten
- Enorm uthållighet
- Bidrog med en landsomfattande insats med en mångfald av aktiviteter
- Över 1 000 frivilliga ville bidra
- Lyckades ta tillvara kunskap och kompetens hos både frivilliga och anställda
- Professionellt mediaarbete

Det finns också flera områden som kan utvecklas och stärkas inför framtiden.

– Vi märkte att det fanns en osäkerhet och bristande

kunskap i vår egen organisation om vilken roll vi själva har i en större räddningsinsats. Vi behöver också lägga fokus på roller, ansvar och ledningsnivåer internt. Beredskapen för hela organisationen ska också vidareutvecklas och vi behöver sätta gemensamma mål.

Fler utmaningar:

- Ge hög prioritet till övningar med både frivilliga och anställda
- Översikt, kontroll och ledning av frivilligarbetet behöver bli bättre inom vissa delar av organisationen
- Bättre rutiner för rapportering, informationsflöden och loggföring
- Bättre balans i medierapporteringen mellan oss och andra aktörer som inte uppmärksammades lika stort

– Händelsen har lärt oss att det finns behov av att visa sin med-

mänsklighet. Vi mötte många överlevande och anhöriga. En stor del av dem behövde främst någon att prata med, och uppskattade att få en stund tillsammans med en vanlig person. Det var viktigt att erbjuda en hand att hålla i.

– Det var inte någon lätt insats att delta i. Vi satte tidigt en åldersgräns på 25 år, men det finns också ett behov av att kunna bedöma om de personer som anmäler sig som frivilliga är lämpade för uppgiften, om de klarar av att hantera så starka intryck.

För att få veta mer ta kontakt med:
Arne Kalstadstuen
seniorrådgivare
Norges Røde Kors
e-post:
arne.kalstadstuen@redcross.no

Bred kompetens för många olika typer av insatser

Norsk Folkehjelp är en landsomfattande beredskapsorganisation med fokus på sök- och räddning, sjukvård och katastrofinsatser. Frivilliga involveras normalt på initiativ av den lokala räddningstjänsten eller sjukvården. Det händer också att Norsk Folkehjelp får specifika uppdrag direkt från polisen eller kommunen.

– Det som är unikt med oss är vår breda kompetens, vi kan hjälpa till med väldigt många olika saker, säger Jon Halvorsen, sanitetssjef. Speciellt kan vi göra

nytta utanför allfartsvägarna, i väglöst land. Vi utbildar bland annat ungdomar för att kunna genomföra räddningsinsatser i alla väderförhållanden.

Utøya är en välkänd plats för Norsk Folkehjelp som har varit med på AUF:s sommarläger i många år i syfte att hjälpa till i händelse av skador eller sjukdom på ön.

– Vi hade personer på plats

Jon Halvorsen.

den här dagen, som deltagare på det läger som pågick. De fanns där när skjutningen startade. Vi inriktade oss helt och hållet på att rädda liv. Bland annat kunder vi hjälpa till att samla 47 ungdomar i skolbyggnaden, de lyckades förskansa sig där, täcka för fönstren och säkra byggnaden mot gärningsmannen som vid ett tillfälle skjuter genom dörren.

– Vi gav också första hjälpen till skadade ungdomar ute i terrängen.

Norsk Folkehjelp involverades också i insatsen på land. Skadade evakuerades till ambulanser, och ambulanser förde dem vidare till sjukhus. Man kunde också bistå i värderingsarbetet och ge först hjälpen för lättare skador och till dem som inte var fysiskt skadade. Det behövdes också förstärkning för att spärra av områden man inte ville att obehöriga skulle ta sig in på.

– Vi fanns också med för att ta emot de ungdomar som evakuerades med buss till Sundvollen. Det var en mycket pressad situation med personliga möten med unga människor som just

sett sina kamrater dödas eller skadas. Bland våra egna fanns också personer som själva varit utsatta för livsfara under lång tid på ön, en av dem var död.

– Samarbetet med övriga aktörer fungerade bra, jag upplevde inte några förseningar – alla som behövde fick hjälp.

Insatsen har även genererat en hel del krävande efterarbete – bistånd till att upprätta anhörigcenter på flera håll i landet och en gedigen uppföljning med de frivilliga som deltog i arbetet.

– Vi känner att händelsen har fått oss att agera med en jordnära attityd och att vi har blivit mycket konkreta. Efterarbetet i post-kris-perioden har tagit stora resurser.

Jon Halvorsen konstaterar också att Norsk Folkehjelp faktiskt anslöt sig till insatsen på eget initiativ. Media upplevdes som den viktigaste informationskällan, tillsammans med de egna personer som av en händelse befann sig mitt i beskjutning på Utøya.

– Vi blev aldrig inkallade av polisen, men vi kände inte att vi kunde vänta in det samtalet.

Därför valde vi att agera offensivt. Vi gav oss iväg och försökte upprätta kontakt med polisen efter hand. Vi ville inte förlora värdefull tid. De första som gav oss tydliga uppdrag var AMK Buskerud och Nordre Buskerud Politidistrikt. Vi fick också tydliga uppdrag av AMK Oslo og Akerhus.

Säkerhetsmässigt bedömdes läget som svårt. På Utøya pågick beskjutningen samtidigt som räddningsinsatser påbörjades. Det fanns hela tiden risk för nya bomber och nya attentat.

– Gärningsmannen var maskerad till polis, vi hade egna medlemmar som miste livet och flera befann sig i livsfara.

Norsk Folkehjelp deltog även

i insatsen i central Oslo efter att ha förstått allvaret i händelsen via den medierapportering som förekom.

– Jag har själv en fast plats i den kollektiva räddningsledningen i Oslo politidistrikt. Jag räknade med att bli larmad, och gjorde mig därför redo. Efter hand tog vi ett eget beslut att larma vårt manskap med ”katastroflarm”. Vi mobiliserade de ambulanser vi har tillgång till.

I Oslo fungerade nödkommunikationen bra.

– Här har vi sedan länge rutiner för samarbete och resurserna kunde användas precis på vanligt sätt. Men kring Utøya fanns ingen rutin för sambandskontakt. Den vanliga rutinen hade egentligen varit att mötas i IL-KO.

Norsk Folkehjelp är en multiresurs.

– Det grundläggande i vår beredskap är att vi kan organisera oss på olika sätt, kan genomföra sök- och räddningsinsatser, evakuering samt klarar att behandla patienter upp till

en avancerad nivå av första hjälpen.

Avslutande summering:

- Ingen tar ansvar för det som är gemensamt i räddningstjänsten
- Det finns inget system för att larma alla resurser samtidigt i ett tidigt stadie av händelsen
- Norsk Folkehjelp behöver utveckla sin egen utbildning och göra interna beredskapsystem mer robusta
- Vi får inte tveka en direkt mobilisering utan behöver snabba på larm från HRS, LRS eller AMK i väntan på att samhället och ansvariga myndigheter kan organisera detta på bästa sätt.
- Våra resurser måste nå fram till skadeplatsen – där finns alltid ett behov, och den måste organisera sig på egen hand.

För att få veta mer ta kontakt med:
Jon Halvorsen
sanitetssjef, Norsk Folkehjelp
e-post:
jonh@npaid.org

Föreläsning: Erfarenheter från räddningsarbetet – brand, sjukvård och polis

Det vi har lärt oss ska stärka beredskapen för framtiden

Huvudbrandstationen i Oslo är lokaliserad bara ett kvarter från regeringsbyggnaderna där bomben exploderade på eftermiddagen den 22 juli. Fönsterrutorna splittrades. Samtidigt förstod de som var på plats att detta måste vara början på en av de mest krävande räddningsinsatser de någonsin varit med om i sitt yrkesliv.

Jon Myroldhaug.

Jon Myroldhaug, brannsjef i Oslo brann- og redningsetat, är först ut bland föreläsarna från de myndigheter som deltog i insatsen – brandväsendet, polisen och sjukvården. Han visar foton på den förödelse som bomben orsakade. Raserade och trasiga byggnader, skräp och papper. Hans kollegor går med böjda huvuden.

– Ingen hade någonsin kunna förbereda sig på vad som väntade de brandmän som var i tjänst den här dagen,

konstaterar han. Vi var offer och insatsmanskaper på en och samma gång. Oslo blev en annan stad efteråt, mycket gick i ett långsamt tempo.

De hade de facto övat på att hantera extrema situationer.

– Visst var vi mentalt förberedda på att terror också kan drabba oss i Norge. Vi hade övat ”beskjutning pågår” och urban räddning, där byggnader rasat och med människor som var instängda, skadade och satt fast. Men det är ändå omöjligt

att veta hur vi som ska vara samhällets stöttepelare i dessa situationer personligen reagerar.

Beredskapen den 22 juli inom brann- og redningsetaten:

- Två operatörer på 110-sentralen
- 51 brandmän och räddningsledare i tjänst
- Brigadchef
- Vakthavande brannsjef
- Nytt Nødnett i bruk
- Alla medarbetare hade rätt utbildning
- Samarbetsavtal och genomförda övningar med grannkommunerna

Det var mitt i semestertider och fredag eftermiddag, men resurserna kunde med kort varsel förstärkas med ytterligare en operatör, 50 brandmän och räddningsledare, tre brigadsjefer och tre brannsjefer. Även brandmän från fyra närliggande kommuner involverades i räddningsarbetet.

Brann- og redningsetaten bidrog i insatsen med allt från att sök- och räddning i byggnader, släcka bränder, rökdykning och säkra insatsplatsen, till att

ta emot nödmeddelanden, ge första hjälpen, hantera media och vara synlig och hålla dörren öppen för att ge medborgarna trygghet.

– Ingen av våra medarbetare skadades under insatsen, trots att de utsatte sig för enorma risker när de tog sig in i de raserade och trasiga byggnaderna.

Mediatrycket var enormt.
– De jagade alla typer av berättelser i syfte att kunna sätta rubriker som till exempel ”De som drabbades av glassplittret”, ”Han som såg gärningsmannen” och ”Utryckningsledaren som var först på plats”. Media var en stor resurstjuv när händelsen eskalerade. Snälla – vi kan berätta historierna efteråt, när vi är färdiga med att rädda liv!

Nødnett var hårt belastat i början av händelsen vilket gjorde att det då var svårt att ansluta till sambandskommunikationen.

– Men i övrigt fungerade Nødnett tillfredställande.

Efter händelsen jobbades det medvetet med intern uppföljning. Två dagar efter attentatet arrangerades tre informationsmöten för alla medarbetare. Alla som varit delaktiga i insatsen fick debriefing. Enskilda

medarbetare har även erbjudits ytterligare uppföljning.

Jon Myroldhaug avslutar med att konstatera att brann- og redningsetaten idag själva inte är nöjda med den interna utvärderingsrapport de gjorde en tid efter händelsen.

– Vi behöver ta till oss den kritik som har framförts kring polisens insats och själva göra ytterligare en genomgång. Vi ska värdera vad vi kan lära av den här insatsen, hur vi kan förändra vårt arbetssätt och förbättra förutsättningarna inför framtiden.

– Vi ska göra vårt bästa för att bidra till att samhällets beredskap stärks ytterligare. Och vi välkomnar den politiska diskussion som förs om vad man kan förvänta sig av oss som jobbar inom brandväsendet.

För att få veta mer ta kontakt med:
Jon Myroldhaug, brannsjef
Oslo brann- og redningsetat
e-post:
jon.myroldhaug
@bre.oslo.kommune.no

Intensiv insats med ständiga, nya hot

– Jag har varit polis sedan 1978 och insatsledare de senaste tolv åren, berättar Thor Langli, politioverbetjent, Oslo politidistrikt. Många av våra uppdrag är intensiva, men jag har aldrig varit med om att det har varit intensivt så länge som den 22 juli.

Det system och arbetssätt som används i vardagen var också det som polisen i Oslo jobbade efter den 22 juli. Beredskapsprincipen gällde. Den som har ansvaret i en normalsituation,

har också ansvaret i kris. Krisen ska hanteras på lägsta möjliga nivå. Den organisation som gäller i vardagen, ska stå som mall för den som upprättas i kris.

– Både ambulans och brand-

kår var på plats mycket snabbt. Situationsrapporten till Operationscentralen gav en bild av skadornas omfattning. Det här betraktades direkt som en terrorhandling, då förstod vi

alla vad vi hade att hantera, det kunde vilken sekund som helst smälla igen antingen här eller på något nytt ställe. Vi skickade ut order om att manskapet skulle agera beväpnade.

Bilderna han visar under föreläsningen väcker åter minnen från händelsen hos alla deltagare.

– Jag har som princip att aldrig skicka in manskap i situationer där jag inte skulle vilja vara själv. Så jag gick in själv i de raserade byggnaderna för att göra en första bedömning och ställde mig frågan – ”Kan vi överhuvudtaget genomföra en insats här?”. Det var ok, och vi var fler som började se oss omkring.

– Det blev en bra arbetsfördelning och vi placerade ILKO väl synlig i närheten, det skapar trygghet för alla inblandade. Ett hot ytterligare två odetonerade bomber tvingade oss av säkerhetsskäl att göra ett av avbrott i arbetet, men när vi förstod att det var ett ospecificerat hot drog vi igång snabbt igen. Då var de mest skadade personerna redan på väg till sjukhus.

– Vi fruktade hela tiden nya angrepp och nya bomber. Det kom larm om mystiska personer och skottlossning. Det var tungt att behöva bruka energi på fel saker när så många fortfarande behövde hjälp.

Efter cirka en timme fanns ytterligare en insatsledare på plats, som fick ansvar för sök och räddning i de trasiga husen.

Åtta människor omkom i bombattentatet i centrala Oslo, 181 skadades fysiskt.

– Jag vill gärna tacka alla samverkande aktörer under insatsen. Det var så många människor som bidrog, så många duktiga resurser. Förutom brandväsendet, polisen och sjukvården fanns Civilförsvaret, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Försvaret och vaktbolag på plats. Även många civila gjorde en bra insats.

Hur såg då beredskapen inom polisen ut före attentatet den 22 juli.

– Samverkan är viktig och alla aktörer ses fyra gånger per år. Dessutom övar vi tillsammans regelbundet. Vi har ge-

Thor Langli.

mensamma samverkanskurser och försöker hitta klara gränser för våra respektive roller.

– Terroristattackerna den 11 september 2001 gav världen en ny syn och nya insikter om vad terror kan innebära.

För att få veta mer ta kontakt med:
Thor Langli, politioverbetjent,
Oslo politidistrikt
e-post:
thor.langli@politiet.no

Vi räddade fler än vi kunde räkna med

Steinar Olsen, avdelingsdirektör inom HelseDirektoratet, har jobbat i 30 år inom sjukvårdens ambulansverksamhet. Nu finns han med på Nordred-konferensen för att berätta om sjukvården insats samt ge sina personliga reflektioner av sjukvårdens insats, tillsammans med övriga aktörer, i samband med händelsen på Utøya den 22 juli.

Steinar Olsen.

– Jag har varit med om många spännande och förfärliga ting under åren. Tågolyckor, flygkapning, sjukhus utan ström, bekämpning av pandemi.

Klockan 17.25 kom de första indikationerna om att det hände något ute på Utøya, 40 kilometer från Oslo på en relativt dålig väg.

– Ungefär en kvart senare fanns en viss bild av läget. Beskjutning pågick, gärningsmannen var på fri fot, det fanns möjligen 50 personer som var skadade eller döda. Vi fick veta att det kanske fanns mellan 600 och 700 ungdomar på ön. Området var inte säkrat på något sätt.

– Resurser kunde efter hand samlas på landsidan, 600 meter från ön. Jag blev ledare vid en av mötesplatserna, ett stort antal

resurser anslöt. Vi beslutade att etablera team med medarbetare som kände varandra väl. Vi tog ett taktiskt beslut om triageeringsmetod. Svårt skadade evakuerades med helikopter via en luftbro till regionsjukhus, andra skadade evakuerades med ambulans till sjukhus och de som hade mer lindriga skador kunde evakueras med buss till legevakt.

Cirka klockan 18.30 fanns följande sjukvårdsresurser på plats, totalt 60 enheter:

- Sex luftambulanser (helikoptrar)
- Två SAR
- Två läkarbilar
- 40 ambulanser och en MC
- Två Helse-expresser
- Sex läkar-team OUS/VV

En timme senare fanns fortfarande många patienter kvar på ön. Civila personer deltog aktivt i arbetet med att evakuera skadade och obehandlade personer. Det var oklart vad som skedde på ön vid den aktuella tidpunkten, någon kommunikation med insatsledaren fick för tillfället inte att upprätta.

– Fem sex man släpptes ned på ön i syfte att ge värme, få kontroll över blödningar, fria

luftvägar och evakuera de som behövde komma till sjukhusvård. Den sista patienten blev evakuerad från Utøya kl 20.39.

Personliga reflektioner:

- Vi behöver tänka och agera på samma sätt i en kris som i mindre vardagliga händelser.
- Kommunikationen är livsnerven. TETRA-sambandet fungerade bra, men sjukvårdspersonalen behöver utbildning för att kunna använda utrustningen – lära om talgruppsstruktur, sambandstaktik och hur textmeddelanden kan användas.
- Sambandsrutiner behöver etableras i den dagliga driften (talgrupper, kanaler, textmeddelanden).
- Det är nödvändigt att planera, organisera och öva så att man klarar att upprätta samband och kommunikation utan mobiltelefon.
- Ingen hade batteriladdare.
- Medhavd utrustning från utlands-teamen räddade oss den här gången – bårar, filter, energi.

– En annan personlig reflektion är att vi faktiskt drev en storflygplats på Storøya. Detta gjordes utan system för varken flygledning eller kommunikation. Så kan vi inte ha det i framtiden!

Steinar Olsen ställer sig själv till sist frågan: Hade vi tur – eller var vi duktiga?

– Vi hade otrolig tur. Bomben i Oslo exploderade en sen fredag eftermiddag mitt i ferien. Arbetsdagen var slut. Vi var också mycket duktiga! Vi klarade att rädda fler än vi räknade med i och med ett stort skadeomfång. Det var bara en av dem som kom till sjukhus som senare avled. Evakueringskedjan fungerade effektivt.

För att få veta mer ta kontakt med:
Steinar Olsen, avdelingsdirektör
HelseDirektoratet
e-post:
steinar.olsen@helsedir.no

Föreläsning: Nordiskt räddnings- och beredskapssamarbete

Ett gränslöst samarbete

Ett gränslöst samarbete kring räddnings- och beredskapsfrågor har länge varit en naturlig del av Det nordiska samarbetet, som bland annat syftar till att etablera "ett starkt Norden i ett starkt Europa". Nordred-konferensen i Stavanger avslutades med att Norge lämnade över ordförandeskapet och flaggan till Sverige för de kommande tre åren.

Knut Anders Moi, avdelningsdirektör inom norska Justis- og beredskapsdepartementet, sammanfattade syftet med att ses på en gemensam konferens var tredje år.

– Vi får uppdatera våra kunskaper om vad som sker inom de här frågorna i respektive land, vi gör gemensamma reflektioner och delar viktiga erfarenheter med varandra. Konferensen ger oss också ett bra tillfälle att tillsammans se på vilka utvecklingsmöjligheter som finns för ett ännu bättre nordiskt samarbete i räddnings- och beredskapsfrågor.

– Samarbetet inom Nordred ska vara så gränslöst som möjligt.

Knut Anders Moi.

Håkan Axelsson och Tore Eriksson.

Föreläsning: **Möjligheter för gemensam lägesbild**

Projektet Ledning och samverkan är igång

Ledningsfrågor är centrala vid händelse av en olycka eller kris i samhället. Berörda aktörer behöver samverka för att uppnå samordning som effektivt möter hjälpbehovet.

– Vi uppnå "1 + 1 = 3"-effekten, konstaterar Håkan Axelsson, enhetschef hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Efter flera större allvarliga händelser där vi kan se brister i just ledning och samverkan driver myndigheten sedan augusti i år ett särskilt projekt som sätter fokus på de här frågorna.

De händelser och erfarenheter som bland andra initierat arbetet är tsunamin, stormen Gudrun och större översvämningar. Genomförda

övningar och brister som Haverikommissionen påtalat ligger också som grund. Projektet ska pågå till 2014 och omfattar fem delprojekt. Till detta pågår även en alarmeringsutredning som också är en viktig pusselbit för framtiden.

– Projektet ska bidra till att utveckla förutsättningarna genom att skapa en gemensam nationell övergripande modell, ett ramverk för ledning och samverkan vid olyckor och kriser, fortsätter Håkan Axelsson.

Delprojekten omfattar:

1. Riktlinjer för ledning och samverkan vid olyckor och kriser
2. Gemensamma grunder för arbete i stab/ledningsstöd
3. Lägesbild och informationsdelning
4. Ramverk för teknik och system
5. Kompetenshöjande åtgärder, utbildning och övning.

Möjligheter till gemensam lägesbild över landsgränserna

Möjligheterna att få en samlad lägesbild i samband med en kris kan vara skillnaden mellan liv och död. Ändå så är det just kommunikation och informationsdelning mellan deltagande aktörer som brister i insatser i samband med allvarliga händelser. Därför är detta frågor som ständigt står högt på MSB:s agenda.

WIS är ett skyddat webbaserat informationssystem för att underlätta informations-spridningen mellan aktörerna i krishanteringssystemet. Det är utvecklat för att i huvudsak användas under en kris, men kan även användas vid olyckor och andra händelser för att underlätta samarbete och samverkan när olika myndigheter och aktörer är inblandade. Ett bra exempel är oljeolyckan på Tjörn i november förra året.

– WIS distribueras nu under november i en uppdaterad version med förbättrade kartor och med förenklad användarmiljö, berättar Tore Eriksson, biträdande enhetschef hos MSB.

Även RIB, integrerat beslutsstöd, är en informationskälla för alla som arbetar inom området samhällsskydd och beredskap – räddningstjänst, poliser, transportörer, sjukvårdspersonal, kustbevakare och kommunala tjänstemän. RIB

är ett programpaket bestående av ett huvudprogram, ett antal verktygsprogram och kartor. RIB ger beslutsstöd vid operativa insatser, men kan även användas som en erfarenhetsbank i det förebyggande arbetet och som stöd vid övningar och utbildning.

De Nordiska kartverken har kommit överens om att dela geodata över ett område om 100 kilometer från respektive gräns för att underlätta gränssamarbetet framförallt mellan blåljusmyndigheterna. För den svenska kommunala räddningstjänsten levereras dessa kartor tillsammans med kompletta bakgrundskartor över Sverige med RIB programpaket.

Relevant information registreras direkt in i RIB ledningsstöd på digital karta vid skadeplatsen och synkroniseras med den kartbaserade lägesbilden på räddningstjänstens ledningsplats. Den kan därefter

även lyftas in i WIS i syfte att dela med fler aktörer och ge tillgång till en samlad och ständigt uppdaterad lägesbild. De två systemen kan ses som en basinfrastruktur för kartbaserad gemensam lägesbild.

För att få veta mer ta kontakt med:

Håkan Axelsson
chef för enheten för utveckling av räddningstjänst och krishantering
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
e-post:
hakan.axelsson@msb.se

Tore Eriksson
biträdande chef för enheten ledningssystem och beslutsstöd
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
e-post:
tore.eriksson@msb.se

Jan Helge Kaiser och Karl Otto Nesdal.

Föreläsning: **Utvärdering av det nordiska RITS-samarbetet**

RITS-samarbeten över landsgränserna bör vidareutvecklas

Arbetet inom det nordiska RITS-forumet kan nu efter tre år utvärderas. Deltagarna har flera viktiga rekommendationer för framtiden.

Språklig, historisk och kulturella likheter utgör en god grund till ett nordiskt samarbete. Alla deltagare, bortsett från Island, har idag ett formellt RITS/MIRG-avtal.

– Ja, vi är lika – men ändå så olika, konstaterar Karl Otto Nesdal, varabranssjef Bergen brannvesen, när han inleder sin presentation av slutrapporten som summerar samarbetet de senaste tre åren. Men det ska inte så mycket till innan vi kan agera mer gemensamt än vi gör idag.

Att samarbetet är viktigt

förstår man när han fortsätter med att lista upp allvarliga händelser och olyckor som har skett till sjöss i de olika länder på senare år, till exempel brand ombord på MS Deutschland 2010, brand i elbilar ombord på färjan Pearl of Scandinavia utanför Helsingør 2010 och brand ombord på Hurtigruten MS Nordlys 2011.

Under projektperioden har forumet regelbundet samlats för konferenser och möten, workshops och gemensamma övningar (bland annat en större övning i samarbete med Hurti-

gruten i april 2011 och SkagEx i september 2011), en kurs för RITS-befäl i Revinge 2010 och flera värdefulla studieresor.

Norge har tagit ansvaret för att ta fram en nordisk översikt som samlar tillgängliga RITS-resurser hos räddningstjänsterna och räddningshelikopterbaserna. Forumet har använt domänen www.nordred.org för att dela information via Internet. Det finns även ett faktablad på engelska med viktig information till rederier, räddningscentraler, fartygsagenter och andra aktörer som

FAKTA

Det nordiska forumet för RITS, Räddningsinsats till sjöss, finns för att brandväsen och räddningstjänster i de olika länderna ska vara väl förbredda på att kunna genomföra en gemensam insats i händelse av brand eller olycka till sjöss. Det formaliserades för tre år sedan som ytterligare ett naturligt steg i utvidgningen av ett nordiskt samarbete kring beredskaps- och räddningsfrågor. Det konstituerande mötet hölls i Köpenhamn i september 2010. Projektledare har varit biträdande brandchefen i Bergen Brannvesen.

Målsättningen är att i största möjliga grad utveckla samarbeten inom flera olika områden:

- Skapa en översikt över tillgängliga RITS-resurser och räddningshelikoptrar inom Norden
- Samarbeta kring materiel
- Utbyta erfarenheter
- Eventuell standardisering
- Kompetensutveckling
- Gemensamma RITS-övningar
- Operativ samverkan mellan bland andra RITS-resurser, JRCC och redierier.

I RITS-forumet finns deltagare från Rikspolisens i Island, Brannvesenet Reykjavik, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Rikspolisens i Danmark, Beredskapsstyrelsen i Danmark, Inrikesministeriet i Finland, Egentliga Finlands räddningsverk, Bergen brannvesen, Kustbevakningen i Sverige och Sjöfartsverket i Sverige.

kan ha behov av att veta hur RITS-samarbetet fungerar.

Sammanfattning:

- Forumet har lagt en bra grund för att fortsatt stärka och vidareutveckla det nordiska beredskapssamarbetet.
- Forumet har levererat produkter som stärker samarbetet såväl som beredskapen i varje enskilt land.
- Ambitionerna har legat på rätt nivå.
- Forumet har identifierat ett antal utmaningar som det finns behov att jobba vidare med.
- Det har skapats ett nätverk och en arena för samarbete och utbyte av erfarenheter som har potential att utvidgas till fler områden inom det nordiska räddningssamarbetet.

Forumets rekommendationer:

1. Arbetet med ett nordiskt RITS-forum bör fortsätta.
2. Projektledningen bör följa den för Nordred, det vill säga att Sverige nu tar över från Norge.
3. De produkter som tagits fram bör konsolideras och implementeras för framtiden.
4. Ledning och struktur i samband med RITS bör vidareutvecklas och standardiseras också när det gäller mer krävande och komplexa händelser på land.
5. Arbetet inom ett nordiskt RITS-forum bör samordnas med RITS/MIRG-samarbetet inom EU.

För att få veta mer ta kontakt med:

Andreas Urdal
Avdeling for brann og redning
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
e-post:
andreas.urdal@dsb.no

Föreläsning: Övning: SkagEX 2011

Övning i full skala i yttre Oslofjorden

Övningen SkagEx 2011 involverade över 3 000 deltagare och har gett viktiga erfarenheter för framtiden när det gäller beredskap inför och hantering av större händelser till sjöss.

Anders Gundersen.

Trenden visar på mer och mer sjötrafik i Skagerak och området finns därför särskilt utpekad i rapporten Nasjonalt Risikobilde (NRB 2012). Området är viktigt för både besöksnäringen och för annan näringsverksamhet.

– Scenariot för SkagEx 2011 är därför i högsta grad realistiskt, konstaterar Anders Gundersen, seniorrådgivare hos DSB. Projektet är just nu inne i sista fasen och en utvärderingsrapport ska finnas klar den 1 oktober.

Även Way forward-rapporten blev klar en tid efter Nordred-konferensen.

SkagEx 2011 har kostat cirka

tio miljoner norska kronor och involverade aktörer från fyra olika länder – Norge, Sverige, Danmark och Finland. Norge har ansvarat för planerings- och genomförandefaserna, Sverige för utvärdering och Danmark för Way forward-rapporten.

– Det har varit en mycket givande och konstruktiv process.

Ekonomisk stöttning har bland annat kommit från EU.

– Den totala kostnaden är högre, alla involverade aktörer har satsat stora egna resurser för att vara med. Vi är eniga om att vi har fått väldigt mycket för pengarna.

SkagEx 2011 riggades som

en skeppsolycka där två fartyg kolliderat med bränder och akut förorening som direkt följd. Ett av fartygen hade passagerare.

Huvudsyftet med SkagEx 2011 har varit att:

- Öva den civila beredskapen och räddningstjänsternas beredskap i Norge, Sverige och Danmark i samband med händelser till sjöss (alarming, rapportering, samordning och koordinering).
- Öva de resurser och den kapacitet som finns för en större olycka till sjöss, bland annat maritima resurser, helikopterresurser och resurser för att hantera akut förorening.
- Vidareutveckla beredskapsplaner för räddningstjänsterna och planer för samverkan mellan aktörer och nationer.
- Öva och involvera EU-mekanismen för internationellt räddningsbistånd.

Övningen startade med lead in och uppspel av scenariot på eftermiddagen tisdagen den 6 september. Själva övningsolyckan inträffade sedan dagen efter med efterföljande saneringsarbete ytterligare en dag. Arena för händelsen var de yttre delarna av Oslofjorden.

– Regn och hård ställde till det för oss i starten, men det lugnade ner sig och vi kunde genomföra övningen enligt vår ursprungliga plan A. Det är vi nöjda med!

Viktiga erfarenheter:

- Säkerheten fungerade. Ingen av övningens 3 000 deltagare skadades.
- Övningen har uppfyllt sitt syfte och sina mål. Planen följdes i stora drag.
- Deltagare och observatörer var mycket nöjda med övningen.
- Värdefullt med övning i full skala.
- Övningen har bidragit till

ökad förståelse för varandras roller och ansvar.

- Scenariot anses vara både realistiskt och väl utvecklat.
- Fler involverade på strategisk nivå hade varit önskvärt.

– Krisledning etablerades på lokal, regional och nationell nivå. Denna fungerade bättre inom än mellan sektorerna, konstaterar Anders Gundersen. Gemensamma verktyg och rutiner behöver utvecklas vidare. Kapaciteten i Nødnett var inte tillräcklig. Däremot fungerade kommunikationen mellan norska Nødnett och svenska Rakel tillfredställande.

– Landsgränsen utgjorde inget hinder, men regler för hantering av händelser inom naturfredade nationalparker behövs för framtiden, de kan idag utgöra ett hinder.

Anders Gundersen berättar vidare att det genomgående fanns bra och användbara planer att luta sig emot, även om det finns utrymme för uppdateringar. Fler aktörer hade för lite kännedom om de egna planerna.

Erfarenheter kopplade till search and rescue (SAR):

- I huvudsak bra hantering och insats på alla nivåer.
- 101 av 200 planerade evakueringar med helikopter genomfördes. Tidsbrist satte stopp för resterande.
- Listor över personer om bord på fartygen var inte möjliga att kvalitetssäkra full ut (POB).
- Samordning mellan sjukvård och RITS behöver utvecklas.
- Styrdokument för RITS-resurser behöver revideras.

– Sjukvården och polisen saknade en gemensam situationsbild. Det var svårt att få en översikt av skadade och evakuerade personer. Det är viktigt att hela kedjan från evakuering från olycksplatsen till en plats på sjukhuset att fungera.

Hantering av akut förorening:

- Tre nivåer övade framgångsrikt inom viktiga områden: Gränsöverskridande miljöskyddsarbete, samverkan och kommunikation, ledningskommandestrukturer och planer.
- Kunskap om andra länders resurser på strategisk nivå måste öka.
- Avtal mellan länderna behöver vidareutvecklas.
- Mycket kompetenta personal resurser deltog i övningen.

– Vi är nu också på det klara med att metodiken med faserna planing, execution, evaluation och slutligen way forward framöver kommer att användas i samband med alla större övningar. Det kommer att bidra till att säkra upp vårt lärande av viktiga erfarenheter.

För att få veta mer ta kontakt med:
Anders Gundersen
seniorrådgiver
Enhet for beredskap og krisehåndtering, Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap
e-post:
anders.gundersen@dsb.no

Föreläsning: Att knyta samman norska Nødnett och svenska Rakel

Nöjdare användare med kommunikation över gränsen

När norska Nødnett och svenska Rakel kan användas för nödkommunikation över landsgränsen blir samhällsnyttan av de stora investeringarna så mycket större. Projektet går under förkortningen ISI (Inter System Interoperability) och är igång sedan augusti 2012.

Den sista bilden som Jostein Hesthammer, marknadschef inom norska Direktoratet for nødkommunikasjon, visar, slår klart och tydligt fast vad både norska Nødnett och svenska Rakel syftar till: Säker kommunikation när det gäller. Lika rakt

och tydligt har dock inte budskapet varit i media på senare år. Det finns en stor okunskap i omvärlden kring vad nödkommunikation och nödmeddelande egentligen är för något.

– Kanske är det därför det ständigt kommer så olika och

förvirrande budskap om hur Nødnett fungerar, spekulerar Jostein Hesthammer. Vi måste bygga upp en tätare kontakt och dialog med våra användare. Finns det problem behöver vi få veta och snabbt få möjlighet att rätta till dem.

Nødnett befinner sig fortfarande i en utvecklings- och utbyggnadsfas. Systemet är helt infört och i drift sedan 2010 inom tre fylken – Østfold, Vestfold och Akershus, totalt 54 kommuner. Ett riksdagsbeslut i juni 2011 slår fast att Nødnett successivt ska fortsätta byggas ut för att täcka hela det norska fastlandet. 2015 beräknas Nordnorge med Nordland, Troms och Finnmark anslutas och Nødnett ska där efter vara ett kommunikationssystem som täcker hela landet.

– Redan används Nødnett mycket varje dag. Vi ser cirka 8 000 dagliga användare, vilket är ett bevis på att systemet är bra. De flesta användare finns inom polisen, men även sjukvården och räddningstjänsterna är till viss del anslutna.

Direktoratet för nød-kommunikasjon har i dagsläget tre huvudmål, varav utbyggnings-takten som nämns ovan är ett.

Nöd- och beredskapsorganisationerna ska uppleva Nødnett som effektivt, säkert och robust.

Nødnett ska byggas ut och tas i bruk i hela landet före utgången av 2015.

Samhället ska få ut mest möjliga nytta av investeringen och den tillhörande kompetensen.

– Samhällsnyttan handlar bland annat om ett brett utnyttjande av nätet. När nya användargrupper får tillgång till effektiv kommunikation i talgrupper ökar värdet både i den egna organisationen och för andra i samma nät. Det ger nya möjligheter till samverkan och ett bättre utnyttjande av resurserna.

Att koppla samman norska Nødnett och svenska Rakel skulle också öka samhällsnyttan.

– Det känns oerhört viktigt för beredskapen, säger Jostein Hesthammer. Vi är redan igång med det projektet, och det är bra. Ett nordiskt räddnings-samarbete känns självklart av flera anledningar. Det finns språkfördelar samtidigt som våra traditioner och våra kulturer liknar varandra.

Han fortsätter med att måla

Jostein Hesthammer.

upp ett antal scenarier där både norska och svenska aktörer behöver sätta in beredskap och kunna genomföra gemensamma insatser över landsgränsen. Tillfällen när ordningen störs, till exempel i gränshandeln på Skärtorsdagen som är en helgdag i Norge men med öppna butiker i Sverige. Polisarbete där spaning och gripanden sker över gränsen. Naturkatastrofer i gränstrakter. Patienttransporter, större bränder där hjälpinsatser behövs eller skogsbränder i gränstrakter, är andra exempel.

– Det är inte svårt att se behovet av att kunna kommunicera med varandra och ha möjlighet att upprätta samband för samverkan över gränserna.

Det så kallade ISI-projektet löper på tre år och grundar sig på en gemensam vilja till samarbete mellan operatörer två länder (Rakel och Nødnett) och mellan två olika leverantörer (Motorola och Cassidian).

– När vi reser utomlands känns det som en självklarhet att kunna fortsätta använda våra mobiltelefoner, men den möjligheten har inte legat i fokus i samband att ett nationellt sambandsnät har byggts upp för blåljusverksamheterna. Men möjligheten finns beskriven i den tekniska standarden för TETRA som både Rakel och Nødnett bygger på.

Det är detta som ISI tar fasta

på. Näten ska kopplas samman på ett sätt så att de flesta av funktionerna i respektive nät kan utnyttjas även på andra sidan landsgränsen. MSB och DNK ger finansiell stöttning för de anpassningar som leverantörerna behöver göra.

– Men kanske är det en ännu större utmaning att utveckla de regler och rutiner som behöver finnas för att användarna ska kunna kommunicera effektivt, utan att förlora tid eller att missförstånd ska uppstå, kommenterar Jostein Hesthammer. Även om det vid en första anblick kan se ut som om man arbetar på samma sätt på båda sidor om gränsen, så finns det stora skillnader i arbetssätt när man ser på detaljerna.

– Lagar och riktlinjer ser också olika ut. För att lösa dessa icke tekniska utmaningar har ytterligare projekt pengar söks från EU, avslutar han.

För att få veta mer ta kontakt med:
Jostein Hesthammer
marknadschef
Direktoratet for
nød-kommunikasjon (DNK)
e-post:
jostein.hesthammer@dinkom.no

Jula med Dagmar

Erfaringar med beredskapen

NORDRED-konferansen 2012
Stavanger, 7. september 2012
Lodve Solholm, fylkesmann i Møre og Romsdal

Föreläsning: **Extremväder – stormarna i Norge och Finland julhelgen 2011**

En av de värsta stormarna på 30 år

Julhelgen 2011 drog stormen Dagmar in över norska Vestlandet med full styrka. Møre og Romsdal drabbades hårdast med vindstyrkor i kastbyarna på upp till 58 m/sek. Fylkesmannen Lodve Solholm upplevde dessa intensiva dygn på plats och ville gärna dela med sig av sina erfarenheter.

En segelbåt skoningslöst slungad rätt upp på land. Bilden som inleder Lodve Solholm presentation tar åhörarna tillbaka till julhelgen 2011 och de direkta konsekvenser som stormen Dagmar lämnade efter sig.

– Jag bor själv vid havet, och det första min fru sa den morgonen var ”Vi har fått en ny båt”.

Efter en blick ut genom fönstret förstod jag vad hon menade.

Inför julhelgen talades det om att det kunde bli en av de starkaste stormarna de senaste 30 åren i området.

– Vi sände ut ett meddelande till alla kommuner i Møre og Romsdal och bad dem att planera för en extrem situation.

Många av oss hade stormen nyårshelgen 1992 i färskt minne.

Liksom befarat ställde Dagmar till med stor skada. Listan är lång.

– Vi är dock glada över att inga dödfall eller allvarliga personskador drabbade någon som en direkt konsekvens av

stormen, konstaterar Lodve Solholm.

- Direkta skador av vind, vågor, översvämning och jordskred på byggnader, bilar, båtar och infrastruktur.
- Indirekta konsekvenser av störningar i kraftförsörjning.
- Indirekta konsekvenser av störningar i telesambandet (telefoni, bredband, radio, tv etc).
- Indirekta konsekvenser av stängda vägar och färjor samt båt-, flyg- och tåg-störningar.

– De klart största problemen härrör från störningar i telesambandet. Dessutom var hela händelsen komplex i sin natur. Den drabbade ett stort geografiskt område och fick långvariga konsekvenser. 36 kommuner i Møre og Romsdal drabbades. Här finns lika många färjesamband som det finns kommuner. Detta innebar bland annat att det var omöjligt att samla beredskapsrådet på ett och samma ställe.

Lodve Solholm konstaterar att den tekniska utvecklingen sedan 1992 och fram till nu har gjort samhället än mer sårbart.

– Denna insikt måste vi nu ta med oss när vi gör planer för framtida händelser.

Det är fortfarande för tidigt att samla kostnaderna för de direkta skadorna av stormen i en gemensam kalkyl för att få en total översikt. Alla ersättningar och försäkringsutbetalningar är inte gjorda, och fortfarande återstår en hel del reparationsarbete. Men troligtvis kommer vi hamna på en summa som överstiger två miljarder norska kronor.

126 000 elkunder drabbades av störningar i kraftförsörjningen under stormperioden. Av dessa var cirka 100 000 av med strömmen i upp till sex timmar, 29 400 upp till ett dygn och 3 900 kunder upp till tre dygn. Några enstaka kunder fick inte tillbaka strömmen förrän tio dygn efter händelsen.

– Vi kan skatta oss lyckliga över att det de här dygnen var plusgrader. Hade vi haft minusgrader hade situationen för många medborgare varit betydligt mer allvarlig.

Störningarna i telesambandet var naturligtvis störst de första dygnen, då det också var som viktigast för att hantera händelsen.

– Information och meddelanden kom inte ut. Utan ström och telesamband miste vi de verktyg vi är vana vid att använda. Utan kontakt hämmas samhället.

Lodve Solholm ger NRK hård kritik. Radions P1 var ur funktion i 20 timmar, den kanal som ska användas för viktiga meddelanden till medborgarna.

– Det var frustrerande för oss att NRK inte kunde vara flexibla och erbjuda andra kanaler. I P4 sändes country-musik samtidigt som vi inte kunde få ut viktig information i P1. Det är oacceptabelt.

Problemen var stora inom många områden, till exempel:

- Svårt få fram nödinformation.
- Problem för trygghetslarm.
- Problem att få kommunernas interna beredskapsorganisationer att fungera.
- Svårt för myndigheterna att nå medborgarna med information.
- Flera vård- och omsorgsorganisationer saknade reservaggregat och blev utan ljus och värme.
- Svårt att driva närings- och lantbruksverksamhet.
- Nyckelpersoner var bortresa på julleddighet.

– Vi ska vara lyckliga att händelsen inträffade just under årets stora familjehögtid. Julafton är årets lugnaste dag, folk håller sig inomhus, det är få personer ute på vägarna eller till sjöss. Folk hade provianterat för många dagar och hade tid att bry sig om varandra.

– Men Dagmar har gett oss insikt om att det kommer fler

Lodve Solholm.

stormar i framtiden, säger Lodve Solholm. Vi måste därför se noga på vad som fungerade i vår hantering och vad som kunde göras bättre. Risk- och sårbarhetsanalyser är oerhört viktiga.

– Vi behöver genomtänka planer och vi behöver öva. Vi måste naturligtvis till viss del alltid improvisera, men det blir omöjligt om det inte finns en grundberedskap i botten.

– Mest allvarligt var störningarna i elkraft och telesamband. Vi får aldrig mer vara så oförberedda som den julen Dagmar kom på besök.

För att få veta mer ta kontakt med:
Lodve Solholm
fylkesmann i Møre og Romsdal
e-post:
lodve.solholm@fmmr.no

Sju utvecklingsförslag efter julens stormar i Finland

Stormen Dagmar drog vidare över Norge, in över Sverige och drabbade sedan hela södra Finlands kust och inlandet i sydväst. Räddningsöversinspektör Taito Vainio från Inrikesministeriet berättar om landets värsta storm på över tio år.

– Händelsen drabbade ett vidsträckt område med stora störningar i elförsörjningen, trafiken och telesamband, konstaterar han. Den orsakade riskfyllda situationer för människor och materiella skador på byggnader och i infrastrukturen. Normala samhällsfunktioner slogs ut.

Största skadorna, direkt och indirekt, orsakade störningarna i elförsörjningen.

– Elddistributionen är central i vårt moderna samhälle. Utan el sjunker temperaturen snabbt i våra bostäder och vi får svårt att värma upp byggnader för vård och omsorg. Vattenförsörjningen störs när pumpar i vattentorn slutar fungera och telekommunikationen avbryts.

Annandag jul, den 26 december, klockan halv tio på förmiddagen var 200 000 kunder utan el. Alla dessa problem som stormen förde med sig orsakade dessutom en anhopning av samtal till nödnumret.

– Som mest hade vi 3 600 inkommande nödsamtal per timme under de här kritiska dygnen. Det är sju gånger fler än normalt. De flesta var inte brådskande och kunde styras undan till en kö. Längsta registrerade kötid uppmättes till 19 minuter och 20 sekunder.

Stormens två första dygn kallades räddningstjänsterna i området ut till totalt 9 000 uppdrag.

– Det är lika många som under en normal månad. De flesta var dock av icke brådskande natur, ärenden som vanligtvis inte faller under räddningstjänsternas ansvar.

Efter att han beskrivit händelseförloppet och delat med sig av de störningar och problem samhället och räddningstjänsterna tvingades hantera delar Taito Vainio med sig av sju utvecklingsförslag för att stå bättre rustad till nästa händelse.

1. Trygga eldistributionen.

Åtgärder behövs för att bättre kunna lita på elförsörjningssystemet samt lindra effekterna av elavbrott.

2. Nödcentraler och kommunikation.

Det krävs en bättre handlingsförmåga hos nödcentralerna och fungerande kommunikations- och rådgivningstjänster för medborgarna.

3. Bättre egen beredskap.

Uppmuntra fastighetsägare och befolkning att själva vara bättre förberedda för att klara störningar under en längre tid, till exempel genom egen reservkraft. Speciellt viktigt i glesbygdsområden.

4. Säkerställa myndigheternas radionät.

Måste fungera under alla förhållanden. I Finland finns i dagsläget 8 miljoner euro avsatta för att säkra upp de kritiska basstationerna.

5. Riktlinjer för samverkan vid större händelser.

Räddningstjänsterna, väghållarna, kommunerna, elbolagen och teleoperatörerna måste ges tydliga verksamhetsansvar och samverkan formaliseras för alla samhällsviktiga funktioner.

Taito Vainio.

6. Koordinering av kommunernas beredskap.

Ta fram samlade anvisningar till kommunerna som även omfattar räddningstjänsternas roller. Inrikesministeriet har nyligen tillsatt en arbetsgrupp för att närmare studera regional beredskap.

7. Upprätta lägesbild.

Det behövs en gemensam lägesbild på alla nivåer – lokal, regional och nationell. Det behövs även möjligheter att slå samman olika aktörers enskilda lägesbilder för att få en tydlig helhetsbild.

För att få veta mer ta kontakt med:
Taito Vainio
redningsoversinspektör
Inrikesministeriet
e-post:
taito.vainio@intermin.fi

Guðrún Jóhannesdóttir.

Föreläsning: **Vulkanutbrott på Island**

God beredskap inför nästa vulkanutbrott

De senaste fem åren har Island drabbats av flera stora naturkatastrofer kopplade till jordskalv och vulkanutbrott. Därför finns Guðrún Jóhannesdóttir, projektledare och specialist inom Rikspolisens på Island, här för att berätta om både förberedande krishantering och insatser när katastrofen är ett faktum.

Den mittatlantiska ryggen är en lång bergskedja där de eurasiska och nordamerikanska kontinentalplattorna skiljs åt. Den löper tvärs igenom Island och vidare söderut genom Atlanten. Ryggen sträcker sig som ett bälte genom landet från Reykjanes i söder till Myvatnområdet i nordost. Då kontinentalplattorna långsamt rör sig från varandra uppstår sprickor i jordskorpan.

– Området är seismologiskt aktivt och vulkanisk verksamhet förekommer både i dagen och under de större glaciärerna, berättar Guðrún Jóhannesdóttir.

Island är alltså ett av de länder som behöver ha väl utarbetade beredskapsplaner för att hantera just vulkanutbrott och jordbävningar. 2008 inträffade en jordbävning som uppmättes till 6,3 på Richterskalan. Och

2010 – då Eyjafjallajökull hade sitt utbrott – lärde sig världen vad ett askmoln är för något, och vilken effekt detta kan ha på till exempel den internationella flygtrafiken. 2011 fick även Grímsvötn ett större utbrott.

– Båda dessa vulkaner finns under ett glaciärtäcke som är mellan 100 och 400 meter tjockt.

Det isländska beredskaps-

systemet för vulkanutbrott – liksom planerna för Katla och Eyjafjallajökull – är indelat i fem faser.

1. Risk- och sårbarhetsanalys.

För de aktuella områdena gjordes en kartläggning under 2002–2004 för ett antal olika scenarier. Historiskt sett hade Katla sitt senaste utbrott 1918. I genomsnitt är det 56 år mellan utbrotten. Utbrotten startar med jordbävning som övergår i översvämningar motsvarande 500 m³ till 300 000 m³ smältvatten per sekund. Översvämningarna orsakar stora skador och störningar i infrastruktur och i även för lantbruket. Planer behövs bland annat för evakuering av befolkningen från utsatta områden.

2. Förebyggande planering regionalt och i samverkan med medborgarna.

Från 2006 och framåt genomfördes många mindre möten i området. En större övning genomfördes i mars 2006. Det är viktigt att medborgarna känner att planerna finns och att övningarna genomförs för deras skull. Planerna ska skapa trygghet och var förenliga med medborgarnas behov. Tillgängliga resurser hos ett tiotal samhällsviktiga aktörer styrs och koordineras av en nationell kris- och koordineringsinsats som leds av Rikspolisens avdelning för civilberedskap och samhällssäkerhet.

3. Regionala, nationella och internationella insatser vid en händelse.

De regionala insatserna fokuserar på att evakuera medborgare samt akut räddningsarbete. Evakuering i samband med händelsen vid Eyjafjallajökull genomfördes vid tre olika tillfällen den första veckan efter utbrottet. Det handlade om att undsätta och hjälpa totalt 5 000 invånare i ett 15 000 km² stort område. På nationell nivå styrdes och

koordinerades evakuering, räddningsarbete och kriskommunikation under utbrottet, som varade i totalt 39 dagar.

– Vi var definitivt inte förberedda på det stora internationella intresse som utbrottet medförde i och med att askan begränsade det europeiska luftrummet och faktiskt skapade kaos i hela världens flygtrafik. Vi tvingades hantera en enorm mediapress och upprättade med snabbt varsel ett press-team på 25 personer, berättar Guðrún Jóhannesdóttir.

– Vi lärde oss hur viktigt det är att tala med en röst och att samma budskap och information förs ut oavsett vem som svarar. Detta var inte minst viktigt eftersom information spreds allra snabbast via sociala media. Det var nytt för oss och innebar helt nya utmaningar för kriskommunikationen.

4. Återupprättande av samhällsviktiga funktioner.

5. Dra lärdomar av händelsen och uppdatera beredskapsplanerna.

Guðrún Jóhannesdóttir listar ett antal utmaningar som påverkar besluten:

- Att ta beslut om evakuering är enkelt, men den svåra frågan är vad som sker med dem som väljer att stanna kvar i området på egen begäran (till exempel fastighetsägare och lantbrukare som inte vill lämna sin verksamhet eller sina djur).
- Den stora pressen från regeringsnivå att prioritera.
- Politiska intressen, framförallt lokalt.
- Näringslivets intressen. Hård press kom från både flygtransportföretagen världen över och från turistindustrin.

– Vi har fått många lärdomar av dessa stora händelser. Det behövs samverkansplaner för alla de aktörer som blir involverade för att hantera krisen.

Var person behöver ha sin egen plan som svarar på frågor som ”Vad ska jag göra – före, under och efter katastrofen?”. Det behövs fungerande kommunikationsverktyg och en plan för att hantera internationell medias uppmärksamhet. Vi anser också att vi bör göra en riskanalys kring alla de aktiva vulkaner som finns här på Island de närmaste 15–20 åren.

Guðrún Jóhannesdóttir avslutar med ett visdomsord som får åhörarna att nicka igenkännande.

”De bästa planer kan misslyckas. Men om du inte har en plan, då har du planerat för att misslyckas.”

För att få veta mer ta kontakt med:
Guðrún Jóhannesdóttir
projektledare/specialist
Rikspolisens Island
e-post:
gudrunj@rls.is

Per Horsholm och Jens Christian Fredriksen.

Föreläsning: **Båtolyckan i Præstø Fjord**

Friluftsdagen slutade i katastrof

Det skulle bli en efterlängtd friluftsdag på sjön för tiondeklassarna vid Lundby Efterskole. På förmiddagen den 11 februari 2011 gav de sig iväg från hamnen i en så kallad drakbåt. Men vädret skiftade snabbt, båten kapsejsade och 15 personer – 13 elever och två lärare – hamnade i det iskalla vattnet.

Jens Christian Fredriksen är vice poliskommissarie hos Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi och Per Horsholm är major inom Søværnets Operative Kommando, SOK. Tillsammans återberättar de händelsen från förra vintern med både inlevelse och empati.

– När de hade tagit sig cirka en kilometer med båten blåste det upp kraftiga vindar från nordväst och de tog beslutet att vända om, tillbaka in till hamnen. Men i vändningen välte båten och alla personer ombord hamnade i vattnet.

Det var mitt i vintern och havsvattnet höll vid det här tillfället en temperatur på endast cirka två plusgrader. Deltagarna hade vanliga kläder och flytväst på sig. En färgglad graf förklarar att en person som hamnar i så kallt vatten bara klarar sig marginellt längre än om de endast haft badkläder på sig – kanske i 20 minuter. Man blir medvetslös på ungefär tio minuter.

En lärare uppmanade eleverna att simma till stranden några hundra meter från platsen för förlisningen. Ett fåtal hann fram innan de blev medvetslösa.

– En flicka kom i land och lyckades därefter gå och springa cirka en kilometer till närmaste telefon för att slå larm.

Larmet kom in till 112/Alarmcentralen kl 12.46. Samtalet kopplades vidare direkt till polisens ledningscentral som i sin tur larmade JRCC Danmark. Enligt dansk standard leddes och samordnades därefter den lokala insatsen av polisen, medan JRCC ansvarade för den del av insatsen som omfattade räddning till sjöss med helikoptrar och räddningsbåtar.

Totalt fem helikoptrar – fyra

För att få veta mer
ta kontakt med:

Jens Christian Fredriksen
vise politikommisær
Sydsjællands og Lolland-Falsters
Politi
e-post:
jcf003@politi.dk

Per Horsholm
major
Søværnets Operative Kommando
e-post:
horsholm@mil.dk

Per Horsholm och Jens Christian Fredriksen.

av typen EH101 och en mindre sjukvårdshelikopter – var engagerade i räddningsarbetet.

– Dessa var helt ovärderliga i insatsen, konstaterar Jens Fredriksen. De gjorde en enorm skillnad.

– Helikoptrarna var helt avgörande för resultatet. Utan dem hade dessa unga människor inte överlevt olyckan, fortsätter Per Horsholm.

Sex räddningsbåtar deltog till sjöss, och tolv ambulanser och akutläkarbil arbetade från Præstø hamn. En kommandestation upprättades i polishögkvarteret i Næstved där alla relevanta aktörer och resurser samlades.

– Det var från start svårt att få en överblick över hur många personer som fanns i vattnet och som behövde hjälp. Vi var tvungna att använda värdefull tid till att få kontakt med skolan för att få veta det exakta antalet nödställda.

Samarbetet fungerade bra mellan de olika aktörerna.

– Den stora bristen fanns i möjligheterna att kommunicera mellan de som arbetade till sjöss och de som fanns på land. Det radiosystem som på senare år implementerats hos både polisen och räddningstjänsterna i Danmark fanns vid det här

tillfället ännu inte på plats i de helikoptrar som användes i insatsen.

– Det måste fungera för framtiden, det är mycket viktigt, och projektet är redan i full gång. Det behövs också en förutbestämd frekvens för kommunikation mellan civila och militära aktörer.

Hela räddningsinsatsen varade i cirka sex timmar. Några av eleverna låg i vattnet upp till två timmar innan de kunde plockas upp av antingen helikopter eller räddningsbåt. Allteftersom de kom upp ur vattnet skickades de vidare till sex olika sjukhus på Sjælland och Jylland. Under hela insatsen var det svårt att hålla ordentlig kontroll på vem som kommit till vilket sjukhus.

Alla 13 elever kunde räddas och överlevde olyckan. De flesta är idag helt återställda. En av lärarna överlevde medan den andra senare hittades omkommen.

Föreläsning: **Riskvärderingar i Norden – en gemensam nordisk bild?**

Vi vill belysa nya frågeställningar ur flera olika perspektiv

Kurt Petersen är professor med fokus på risk- och säkerhetsfrågor vid Lunds universitet. Han är även ordförande i forskningscentret LUCRAM, Lund University Centre for Risk Assessment and Management. Han är inbjuden till Nordred-konferensen för att berätta om den forskning som pågår i de olika nordiska länderna just nu med fokus på samhällssäkerhet och riskvärdering och det gemensamma forskningsarbete som initierats.

– Vi har tagit fram ett konkret förslag till forskningsprogram och lämnat in det till behandling under sommaren. Nu ska det behandlas av Nordforsk och

förhoppningsvis tilldelas en budget.

– Med fokus på det som nu kallas Societal Security vill vi göra något helt nytt, ta fasta på

områden som ännu inte omfattas av forskning på nationell nivå i de nordiska länderna, konstaterar Kurt Petersen. Vi vill arbeta multidisciplinärt och

involvera forskare från flera olika vetenskapsgrenar – ingenjörer, sociologer, beteendevetare, ekonomer. Vi ska identifiera nya problemställningar och belysa dem ur flera olika perspektiv.

Intressanta områden är till exempel:

- Sårbarhet, resiliens och kapacitet
- Krishantering (före, under och efter)
- Förebyggande, förberedande, akut avhjälpande och återbyggande

– Vi definierar det som samhällets förmåga att säkerställa dess funktioner och säkra invånarnas liv, hälsa, behov och basala värden under extraordinära påfrestningar.

– Motiven för att få tillstånd denna nya nordiska forskning handlar bland annat om att vi står inför gemensamma utmaningar, samtidigt som säkerhet och beredskap i vart och ett av länderna tilldelas begränsade resurser. Vi vill stärka Norden inom EU och stärka Norden globalt.

Prioriteringarna handlar om både kända och icke kända risker. Resiliens, det vill säga förmågan att bygga ett samhälle som klarar att stå emot påfrestningar, hantera dem och snabbt återkomma, är också viktigt att se på. Detta område omfattar även förmågan att lära av de erfarenheter både förväntade och oväntade kriser ger.

– Vi vill uppnå och bygga en starkare nordisk forskningsbas, skapa starkare koppling mellan forskning, politik och användare.

– Jag har en tro på att vi kan åstadkomma något unikt. Vi har ett bra utgångsläge, myndigheterna har haft fokus på forskning under en längre tid. Den bas vi har sticker ut i ett europeiskt perspektiv. Men vissa saker som vi av tradition hävdar och försvarar kanske bygga på både anekdoter och hypoteser som vi aldrig har testat. Det är dags att göra det.

Kurt Petersen.

För att få veta mer
ta kontakt med:
Kurt Petersen
professor
Lunds universitet
e-post:
kurt.petersen@lucram.lu.se

Øvelsesnavn	Fylke	Type øvelse	Nivå	Ansvarlig virksomhet	Scenario	Startdato	Slutt dato	Kontaktperson
Øvelse Hamar	Oppland	Følskaleøvelse	Regional	FYLKESMANNEN I HEDMARK	Støre ulykker	04.10.2012	04.10.2012	Espen Bernhen
Øvelse Nordnes	Troms	Spilleøvelse	Regional	FYLKESMANNEN I TROMS	Naturhendelse	16.10.2012	16.10.2012	Hans Kvitlan Rønningen
Samordnet øvelse Sogn og Fjordane	Sogn og Fjordane	Skrivebordsøvelse	Regional	NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Naturhendelse	23.10.2012	23.10.2012	Rikke Amulf
Øvelse Tar 2012	Oslo	Følskaleøvelse	Regional	POLITIDIREKTORATET	Tilskudd hendelse	30.10.2012	01.11.2012	Jarle Mykistvedt
Samordnet øvelse Trøndelag	Ser-Trøndelag	Skrivebordsøvelse	Regional	NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Naturhendelse	31.10.2012	31.10.2012	Kamilla Nordvang
Øvelse Telemark	Telemark	Skrivebordsøvelse	Regional	HELSEDIREKTORATET AVD HOVEDKONTOR	Naturhendelse	14.11.2012	15.02.2012	Helen Christensen
Samordnet øvelse Trøndelag	Ser-Trøndelag	Skrivebordsøvelse	Regional	NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Naturhendelse	22.11.2012	22.11.2012	Kamilla Nordvang

Anders Gundersen.

För att få veta mer ta kontakt med:
 Anders Gundersen
 seniorrådgiver
 Enhet for beredskap og krisehåndtering, Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap
 e-post:
 anders.gundersen@dsb.no

Föreläsning: Norsk nationell övningskalender – en nordisk övningskalender?

Möjlig bättre gemensam planering

En gemensam nordisk övningskalender skulle ge en värdefull helhetsbild, större möjligheter till gränsöverskridande övningar och en större erfarenhetsbank, konstaterar Anders Gundersen från norska Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap.

Den 1 november 2012 relanseras den norska nationella övningskalendern som samlar räddningstjänsternas aktiviteter på ett och samma ställe – på DSB:s hemsida. Det är också DSB som godkänner vem som är behörig att registrera information i kalendern.

– All information visas öppet och finns därmed även tillgänglig för allmänheten, säger Anders Gundersen, när han visar exempel på hur kalendern ser ut sida för sida.

Övningens namn, nivå, typ av övning, ansvarig organisation, scenario, tidsperiod och kontaktperson visas på varje rad

i en aktuell lista. Med ett klick kommer man sedan vidare in till mer specifik information om just den övning man vill veta mer om, till exempel en djupare beskrivning av scenario, mål och syfte.

Redan i samband med Hagamötet diskuterades möjligheten att skapa en liknande övningskalender gemensam för samtliga nordiska länder. Men det stannade vid en idé, någon budget för att genomföra projektet finns ännu inte.

– En lösning skulle kunna vara att länka samman ländernas egna nationella övningskalendrar, konstaterar

Anders Gundersen. Det vore bra med likartade rutiner och en möjlighet att söka i varandras informationsbaser.

– Men det skulle inte ge oss den tydliga nordiska helhetsbild som vore önskvärd. Det allra bästa vore att faktiskt skapa och bygga upp något gemensamt, fortsätter han. Känner vi till varandras övningar kan vi ansluta där det passar, och samtidigt undvika krockar.

– Och om sedan alla länder använder kalendern som det är tänkt, skulle det ge oss en värdefull erfarenhetsbank vi alla skulle ha stor nytta av.

Kjell Wahlbeck och Knut Anders Moi.

Föreläsning: Nordred-samarbetet – vägen vidare

Tänkbara utvecklingsområden 2012–2015

Enhetschef Håkan Axelsson, MSB, konstaterar att Nordred ger möjlighet till såväl utveckling av gränsspecifika samarbeten som generella utvecklingsbehov inom räddningstjänstområdet.

Han listar en rad tänkbara utvecklingsområden för Nordred och de kommande tre åren, 2012–2015.

- Ledning och samverkan, inklusive alarmering och gemensam kommunikation
- Kvalitetssäkring och utveckling av utbildning
- Gemensamma kartdata för gränsoverskridande samarbete
- Naturolyckor
- Nordiskt MIRG (RITS)
- Erfarenheter för Cross-border

– Detta är vad vi föreslår, hur arbetet ska se ut är beslut som

tas vid Nordred-mötet i början av november, påpekar Håkan Axelsson. För kännedom, så kallas RITS för nordiskt MIRG i Sverige. Vi vill att detta samarbete ska utredas helt förutsättningslöst, och det är inte självklart att det för framtiden ska vara en del av Nordred.

Kjell Wahlbeck.

Tack för gott genomfört arbete

Nordred-konferensen i Stavanger avslutades med att Norge formellt lämnade över ordförandeskapet för samarbetet till Sverige. Avdelningschef Kjell Wahlbeck, MSB, tog emot flaggan som överräcktes av Knut Anders Moi, avdelningsdirektör på norska Justis- og beredskapsdepartementet.

Kjell Wahlbeck blir formellt ordförande inom Nordred-samarbetet de tre kommande åren.

– Jag vill börja med att uttrycka Sveriges uppskattning att vara en del av Nordred, säger han. Vi kan inte nog understryka vikten av det samarbete som sker. Vi använder redan idag många av de erfarenheter som vi får ta del av.

– Jag måste också framhålla att Norge de tre senaste åren har utfört sitt åtagande med stor ära. Jag är stolt över att få vara den som nu tackar för ett gott arbete. Nu ska Sverige ta vid och det är vår ambition att göra det minst lika bra som våra vänner i Norge har klarat genomförandet. Tack!

För att få veta mer ta kontakt med:

Håkan Axelsson, enhetschef
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
e-post: hakan.axelsson@msb.se

Kjell Wahlbeck, avdelningschef
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
e-post: kjell.wahlbeck@msb.se

Bevakning, texter och foto: Kreatör Katarina Averås, www.averas.se
Formgivning: Kanonform/Tin Wigelius, www.kanonform.se

Stort tack till alla som har bidragit med bilder till de olika artiklarna!